

A JÓZAN ÉSZ TRÓNFOSTÁSA

– avagy iszabirkózás oklevél-honosítási ügyben –

A Magyar Szó 2003. febr. 2. számában közölte két délvidéki fiatal nyílt levelét, amelyben a Magyar Nemzeti Tanács segítségét kérik, mivel igazságtalannak tartják, hogy 9 különbözőt vizsgát kell tenniük az újvidéki Magyar Tanszéken ahhoz, hogy honosíthassák az anyaországban szerzett magyartanári oklevelüket. „Az MNT nem lehet döntőbíró” címmel Józsa László elnök febr. 9-én válaszolt a levélre, s azóta egyének és civil szervezetek reagálását is kiváltotta az eset. Sokan értetlenül állnak a hihetetlen tények előtt: vajon miért nem felelnek meg az újvidéki Magyar Tanszéknek a Magyarországon magyar nyelvből és irodalomból szerzett oklevéllel hazajönni szándékozó fiatalok? Csak a legilletékesebbek, a Magyar Tanszék vezetői hallgatnak. Hozzájuk szól Mirnics Károly. (A szerk. megj.)

Kötelességemnek érzem a kendőzetlen véleménynyilvánítást, éppen ezért nem fogok finomkodni, mint ahogyan azt a Magyar Nemzeti Tanács elnöke tette Önökkel, pedig nemzetmegvető és embergyűlölő jellemvonásaik gyorsan felismerhetők magatartásukból: Önök előbb ismernék el a „beográdi” magyar tanszéket azonos értékűnek az Önök által kisajátított „Novi Sad-i” Magyar Tanszéken, mint bármely magyarországi megfelelő egyetemet. Önöknek Magyarország csak akkor jó, ha Önökhöz jó? Netán ha csak kézzelfogható anyagi támogatás vagy díjkiosztás képében jelenik meg? Az Önök anyországa „Beograd”? Esetleg „Novi Sad”? Vagy Önök maguk? Hol az önök nemzete?

A fiatalok nyílt levele után is hallgatásba burkolóztak. A világ összes bölcsességét magukba szippantották attól a naptól kezdve, hogy a Tanszékre kerültek és a szerb állam érdekeinek az éber őrei lettek? Minden biztonnyal többeket is ezért juttattak katedrához. Semmi sem változott évtizedek óta az Önök viselkedésében. Bedugult a fülük, megkérgesedett a szívük és az agyukban minden gondolat összegabalyodott. Iránytűjük csak egy felé mutat: a szerb állam iránti határtalan és kimondatlan szolgálalkúság irányába. Ezenkívül a saját önzésük és féltékenységük zárt körében érzik magukat iga-

zán biztonságban. Féltik pozícióikat és még jobban a saját maguk által elképzelt jövőt. Nem másért, ezért félnek a Magyarországon szerzett oklevélről.

Úgy vélik, hogy továbbra is egyedül Önök jogosak alakítani a délvidéki magyar kisebbség köztudatát és szellemi életét? Hogy csak ez a katedra a mérvadó? Netán olyan „példaadással”, amilyennel erről a helyről évtizedeken keresztül roncsolták a magyar köztudatot és szellemiséget (tisztelet a kivételnek). Ebben itt is, Szerbiában és odaát, Magyarországon is a régi rendszer emberei közt hű segítőtársakra leltek. Bámulatos, ahogyan megtalálták mindannyian a legszorosabb együttműködés minden módozatát. Ebben az országhatár nem képezett akadályt. Önöknek az országhatárra csak akkor van szükségük, amikor veszélyben érzik szellemi köreiket, önkényüket és azt a kis „splendid isolation”-t, amit kialakítottak maguk körül. A szerb állam kiválasztottjai, tulajdonképpen pedig elhivatott önjelöltjei a szellemi önkény megtestesítésének. Önzően zártak, nem fogékonnyak mások érveire, de azért szeretnek kioktatni. Értse meg, aki tudja, ennek a logikáját. A múltban ritkán osztogattak elismeréseket a délvidékiek számára Magyarországon. Sajnos, a mostani József Attila- és Márai Sándor-díj is érdemtelen helyre került. Amíg nem érkeztek ide az anyaországi elismerések, addig Önök előszeretettel osztogattak egymásnak, egymás közt díjakat. Azt képzelik saját magukról, hogy az állítólagos „magyar nacionalizmus” elleni harcnak, a magyar—szerb kapcsolatok ápolásának, az irodalom önállósága és az igazi irodalmi értékek megvédésének az apostolai, s ennek jogán nélkülözhetetlenek a Magyar Nemzeti Tanácsban is. És kaptak is benne helyet. Nehogy még véletlenül ne legyen „legitim” a tevékenysége Önök nélkül.

Ha kimaradtak volna ebből a testületből, azt mondták volna, hogy a Tanács tevékenysége Önök nélkül nem érvényes, hiszen meggyőződésük szerint csak Önök az igazi mércéje annak, hogy mi értékes és mi értéktelen a magyar szellemi életben.

El kell ismernem, igen jól halásznak a magyarországi szellemi élet hisztérikus zűrzavarában, jól kiisme-

rik magukat a pártharcok zezugaiban, és jól helyezkednek az anyagi érdekek kölcsönös elleplezésében is. Magyarország az Európai Unióba „rohan”, s el kell neki nézni ezt a kis szervezatlenséget. Ugyanakkor Önök csuda jól érzik magukat a szerbiai politikai káoszban, az egész társadalmat átható anarchiában és a szellemi élet zülöttségében is. Ilyen légkörben lehet leghasznosabban „mazsolázni” saját érdekük szolgálatában.

A magyar nyelv és irodalom oktatása fontos közösségépítő elem, de mégsem az egyedüli. Önök egyedül ezzel az egygel rendelkeznek. Ha mégis még valamivel, akkor az a „sine cura”, és mindaz, ami a szellemi kényelmüket hivatott kiszolgálni.

Sem valós, sem mondvacsinált ellenérvük nincsen és nem is lehet a Tanszéken, hogy a Magyarországon szerzett magyartanári okleveleket egy az egyben azonnal ne honosítsák – hacsak nem csinálnak magukból pojácát.

Az Önök döntőbíráskodása nem más, mint önkény, pedig a jog alkalmazásával takarózik. Egyenes úton, vagyis nyilvánosan még a szerb állam sem gátolná meg Önöket abban, hogy egy az egyben ne honosítsák a magyarországi magyar nyelv és irodalmi karokon kiérdemelt okleveleket. Mégis – „ima neka tajna veza” – szólhatna a háttérben a dal, vagyis az Önök mostani magatartásának vannak nem hivatalos, hanem titkos, rejtőzködő okai, s hogy ezek valóban érvényesüljenek is, azért van szükség a kiszolgálókra, alattvalókra. A szerbek jól tudják, hogy az ekvivalencia elvének alkalmazásából nekük van a legnagyobb hasznuk. Szerbiában nagy a munkanélküliség, és még nagyobb lesz. Ennek ellenére csak egyoldalúan szeretnék alkalmazni ezt az elvet, engedmények nélkül. Egy egyetemet vagy főiskolát végzett szerb munkanélküli fiú vagy leány élete szerencsésjének érezheti, ha Magyarországon kap és a jövőben is kapni fog munkát. Hiszen minden héten látogathatja szüleit és szülei is őt. Nem kell az óceánon túlra mennie, mint a vajdasági magyar fiataloknak, akiket évente, két évente egyszer láthatnak a szülei.

Szóval csak ne kellene engedményeket tenni! Nos, az engedmények kiharcolásának a megtagadót jutalmazza a szerb állam. Aki nem harcol a nemzeti egyenjogúságért, az kedves a szerb nacionalista állam számára.

Hogyan lehetne nevezni, milyen szavakkal minősíteni azt az oklevél-honosítási gyakorlatot, amelynek során 9 (kilenc!) különbözeti vizsgát követelnek az újdéki Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszéken azoktól, akik Magyarországon ugyanannak a nemzetnek

a nyelvéből és irodalmából szereztek oklevelet?

(Családom tapasztalatából mondom el, hogy a lányom a budapesti ELTE Pszichológiai Tanszékén szerzett oklevelet, s itt Szerbiában EGYETLENEGY KÜLÖNBÖZETI VIZSGA NÉLKÜL honosították a dokumentumát. Ugyanilyen ígéretet kapott a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen szerzett doktorátusa honosítására is.)

Százával honosítottak okleveleket a titói Jugoszláviában, de akik ezt akkor végezték a szakmai követelmények magaslatán és a jó szándék birtokában voltak. Önök „jogi úrról” magyarózkodnak a rákérdezőnek, de természetesen nem vállalják a nyilvános kiállást. Hogyan lehetséges, hogy más tanszék nem érzi ezt a jogi úrt és nem is hivatkozik rá? Az Önök magatartásának nincs semmi köze a joghoz és a törvényességhez. Nem a törvényesség és a jog eszközeinek a hiányosságairól van szó, hanem személyes önkényről és leplezett érdekekről. A titói Jugoszlávia és Magyarország közötti egyik-másik nemzetközi együttműködési szerződés határideje lejárt. Egymás okleveleinek az elismerése azonban a munkavállalás területén továbbra is érvényes. De nem is itt van a lényeg! Aki a nemzetek közötti szoros együttműködés híve, annak nem létezik semmilyen akadály. A nemzetek közötti közös gondolkodás és jó szándékú közeledés nem veszítheti hatályát, mert ehhez nem is kell jogszabály. Ám ha valaki mégis még ehhez is jogi alapot keres, azt is megtalálhatja az ENSZ és szervezetei által elfogadott okmányokban, amelyeket Magyarország és Szerbia is ratifikált. S ezáltal törvényerőre emelkedtek.

Önök felelőtlenül megrövidítik azok életét, akiket elüldözött a háború a szülőföldről. Már is elrabortak tőlük egy évet. Hányat akarnak még?

Ha feltehető az a kérdés, hogy a nemzetek közötti együttműködéshez és a kölcsönös jó szándék kimutatásához miért kell jogi okmányt fabrikálni, annál inkább jogos ez a kérdés egyazon nemzet részei között. Felfoghatatlan az ép ész számára, hogyha a nemzetek együtt rendezhetik közös dolgaikat, miért nem rendezheti közösen nyelvi és irodalmi dolgait a délvidéki magyar kisebbség és anyaországa, Magyarország?

Erre csak egy felelet van: mert Önök nem akarják.

Nem hagyom a történelemre, hogy ítélje meg cselekedetüket. A mának kell ítélkeznie Önök fölött, hogy eljussunk egy elviselhetőbb holnapba.

2003. II. 13.